

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebel. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Nemška demarša v Moskvi

Odmev prvomajskih dogodkov v Berlinu - Predrazpustom komunistične stranke v Nemčiji - Možnost razdora med Moskvijo in Berlinom

Moskva, 6. maja. V sovjetskem zunanjem komisariatu se je zglasil po nalogu nemške vlade nemški poslanik in vložil energičen protest proti podpiranju nemških komunistov po Kominterni in protestiral proti vmešavanju sovjetov v nemške notranje zadeve. Ta odločen nastop nemškega poslanika je zelo zaprepastil sovjetske kroge, ki se boje, da bi zamogel povzročiti globok razdor med obema dosedaj si tako prijateljskima državama.

Diplomatski krogi zasledujejo z veliko pozornostjo nastala nespornost med Berlinom in Moskvijo ter pričakujejo še zelo dalekosežnih posledic, ki bi zamogle postati za sovjetsko Rusijo zelo opasne ter prisiliti Nemčijo, da bi se končno definitivno sporazumela z zapadnimi državami ter se priključila protiboljševski fronti. Pri tem opozarjajo posebej na v soboto sklenjeni sporazum za nadaljevanje reparacijske konference, ki ga smatrajo kot prvi odgovor Nemčije na sovjetsko vmešavanje v nemške notranje zadeve.

Berlin, 6. maja. Kakor smo že poročali, se je poskus komunistične vstaje v Berlinu definitivno ponesrečil. Navzlic velikim žrtvam in brezprimerni agitaciji komunisti niso dosegli zaželenih ciljev ter so morali spoznati, da so navzlic dobri organizaciji in velikim masam povsem brezmočni napram obstoječemu državnemu stanju v Nemčiji.

Nemška vlada, ki je že dolgo časa opazovala pojačeno gibanje komunistične stranke, se je na podlagi majskih dogodkov odločila nastopiti proti revolucionarnim tendencam moskovskih plačancev z vsjo odločnostjo. V ta namen je naročila predsedniku pruske vlade dr. Otto Braunu in berlinskemu policijskemu predsedniku Karlu Zörgieblu, da zbereta vse material o komunističnem prevratnem delovanju. Oba sta izvršila že vse potrebne korake ter je pričakovati, da bosta v par dneh predložila zbrani material nemškemu notranjemu ministru s potrebnimi nujnimi predlogi za akcijo vlade

proti komunistom. Zaenkrat je ustavljeno vse delovanje komunističnega »Frontkämpferbunda«.

Dosedaj zbrani material vsebuje ugotovitve o sistematičnih pripravah nemške komunistične stranke za krvavo proslavo 1. maja, s katero so nameravali nemški komunisti zadati na vladi se nahajajoči socialno-demokratski stranki smrtni udarec in jo postaviti pred proletarijat kot stranko, ki zatira delavstvo in podpira proti proletarijatu naperjene sovražne skupine. V drugi vrsti pa bi se naj s krvavimi demonstracijami dvignil borbeni duh v vrstah nemških komunistov, katerim obljubljajo že desetletje njegovi voditelji izbruh revolucije v Nemčiji in vseobče svetovne revolucije.

Glavna centrala za pripravo in izvedbo krvavih prvomajskih dogodkov je bilo osrednje vodstvo komunistične bojne organizacije »Rdeča fronta« (Frontkämpferbund). Ta organizacija je organizirana na povsem vojaški na-

čin in deli svoje članstvo na vode, čete, bataljone in polke. Vodstvo teh oddelkov imajo bivši revolucionarni komunistični mornarji, ki so se že odlikovali v komunističnih vstajah v popravni dobi in boljševski agitatorji. Članstvo teh bojnih enot tvorijo večinoma mlajši delavci, prežeti komunističnega duha in nezadovoljni z zmereno politiko nemške socialne demokracije, ki računa z obstoječim stanjem ter sodeluje z desničarskimi meščanskimi strankami za prepoved in povzdigo Nemčije.

Vodstvo »Rdeče fronte« razpolaga z neomejenimi denarnimi sredstvi ter je prišlo na dosedaj še nepojasnjen način tudi do velikih zalog orožja. Akcijsko vodstvo »Rdeče fronte« stoji v neposrednih stikih z odborom Kominterne za revolucionarno akcijo ter je imelo v svojih vrstah celo specialnega delegata tega odbora, ki je vodil organizacijo berlinskih nemirov. Berlinska policija zatrjuje, da se je posrečilo v Neu-Köllnu aretirati tega emisarja, ki je živel v Nemčiji brez dovoljenja nemških oblasti ter se skrival pod tujim imenom. Policija za enkrat še skrbno prikriva podrobnosti, dobro poučeni krogi pa zatrjujejo, da je to eden najbolj znanih boljševiških revolucionarnih emisarjev, ki se je poprej uspešno udeleževal na Kitajskem.

Zaradi tega je pričakovati, da bosta predlagala pri zaključku svojega referata pruski deželni predsednik in berlinski policijski predsednik, da nemška vlada nemudoma razpusti celokupno komunistično bojno organizacijo »Rdeča fronta«, ki je leglo vse komunistične nemirov v Nemčiji. Nekateri pa celo zatrjujejo, da je pričakovati še dalekosežnejši predlogov in da obstoji možnost razpusta celokupne nemške komunistične stranke. Kot edino težavo pri tem smatrajo določilo weimarske ustave, ki dovoljuje prosto združevanje državljanov.

Drzen vlom v dunajsko banko

Vlomilci so odnesli četrt milijona dinarjev - O storilcih ni nobenega sledu

Dunaj, 6. maja. Dunajska kriminalistika beleži nov drzen vlom. Neznani vlomilci so vdrli v palačo Anglo-Austrian Bank v Strauchgasse, nemoteno navrtali veliko blagajno ter odnesli 30.000 šilingov (240.000 Din) v gotovini.

Blagajna starejše konstrukcije se je nahajala v sobi hišnega upravitelja Kandla. Storiči so se splazili v bančne prostore skozi vežo in opremljeni z modernim vlomilskim orodjem z lahkoto odprli starinsko blagajno. Zanimivo je, da so vlomilci pustili nedotaknjen ček za 50.000 šilingov, ki je zapadel danes. Iz okolnosti, da so storiči vdrli naravnost v blagajno, se sklepa, da so poznali razmere v banki in da gre po vsej priliki za bive nameščence banke. Vlomilci so zaplenili v blagajni tudi več ključev sosedne podružnice v Naglergasse, kjer pa so kmalu spoznali svojo pomoto. V razburjenju so zavrgli ključ v popolnoma novo vlomsko orodje v smetišnico in ga pokrili s peskom.

Zatem so se vlomilci napotili v pritlične prostore, kjer so upognili mrežo in posamezno pobegnili na ulico. Policijska oblast, ki je bila takoj po vladu policajna na lice mesta, sodi, da gre vendarle za profesionalne vlomilce, ki so morali delj časa poizvedovati in se natančno informirati o krajevnih razmerah v banki, kakor tudi o tem, da se nahaja okoli 1. vsakega meseca v blagajni večja vsota gotovine.

Vlomilci so spustili na oknih sobe, kjer so odpirali blagajno, lesene ruloje, da bi na ta način odvrnili pozornost policije in res so nemoteno dokončali svoj vlomski posel.

Končna ureditev diplomatskih odnošajev med Italijo in Vatikanom

Ko bo papež prvič zapustil Vatikan, bodo imenovani medsebojni poslaniki — Sestanek med papežem in italijanskim kraljem

Rim, 6. maja. Kakor je bilo že oficijelno javljeno, bo papež Pij XI. šel prvič iz Vatikana na dan sv. Janeza Krstnika 24. junija. Tega dne bo papež šel v lateransko cerkev. Izmenjava ratifikacijskih dokumentov lateranskega sporazuma se bo izvršila 15. junija. Čim bo papež stopil iz Vatikana, bo imenovan tudi prvi papežev nuncij pri italijanski vladi, istočasno pa bo italijanska vlada imenovala svojega poslanika pri Vatikanu. Smatra se kot gotovo, da bo za papeževnega nuncija na Kvirinalu imenovan msgr. Borgonconi Duca, ki ga bo papež še pred tem imenoval za škofa. Posvetitev za škofa bo

izvršil papež sam v cerkvi sv. Petra, da bo na ta način javno manifestiral svoje simpatije do Italije. Ta ceremonija, ki se ima izvršiti v začetku meseca junija, bo zelo svečana ter ji bodo prisostvovali vsi kardinali in ves diplomatski zbor pri Vatikanu. Za tem bo papežev nuncij izročil svoja akreditivna pisma italijanskemu kralju. Prvi sestanek italijanskega kralja in papeža se bo vršil v začetku meseca junija. Kralj Viktor Emanuel bo oficijelno posetil papeža v Vatikanu in ob tej priliki bo papež odlikoval italijanskega kralja z redom »Zlate rože«.

Uskrs v Beogradu

Beograd, 6. maja. Včerajšnja pravoslavna velika nedelja je klub slabemu vremenu potekla v najlepšem razpoloženju. Večina ministrov se mudi izven Beograda. Tekom dopoldneva so se diplomatski zastopniki in mnogi drugi odličniki vsipavali v dvorno knjižnico v svrhu čestitavanja kraljevi rodbini k prazniku velike noči. V zunanem ministertvu so se dopoldne mudili samo pomočnik zunanjega ministra Bosko Jelić ter šefi posameznih oddelkov. V notranjem ministertvu je bilo nekoliko živahnije zaradi včerajšnje eksplozije v Batini, ki je tudi v Beogradu izzvala precej senzacije.

„Mali poštni naket“

London, 6. maja. Prihodnji poštni kongres se bo vršil v drugi polovici meseca maja v Londonu. Kongres bo razpravljal med drugim o določbi nove poštne pošiljke v mednarodnem poštnem prometu, ki se bo imenovala »mali paket« (»petit paquet«). V steh malih paketih se bo lahko razpošiljalo blago, ki ima prodajno vrednost, težje od 1 kg pa take pošiljke ne bodo smele biti.

Zagrebski stanovanjski najemniki za svoje pravice

Zagreb, 6. maja. Včeraj je imela organizacija stanovanjskih najemnikov izredno skupščino v poslopiu Suroza. Govorniki so ostro napadali hišne posostnike, ki že sedaj odnovevajo stanovanja najemnikom in dvigajo cene najemnin. Predsednik organizacije Kurelac je predlagal, naj se za prihodnjo nedeljo skliče slišno zborovanje najemnikov v Metropol-kinu. Izrekel je tudi zahvalo onim hišnim posostnikom, ki so upoštevali težke razmere stanovanjskih najemnikov in niso novčali najemnin, oziroma odnovevajo im stanovanja. Na skupščini je bilo končno sklenjeno, da sestavi v podrobnejši poseben odbor spomenico, ki naj bi lo odobrali vsi stanovanjski najemniki v Zagrebu. Ta spo-

menica se bo poslala vezana v knjižni krati ter bodo posebni odbori v posameznih ulicah zbirali zanje podpise.

Konj z vozom v Ljubljani

Ljubljana, 6. maja. Opoldne se je na sv. Petra nasipu priotila težka nesreča, ki k sreči ni zahtevala človeških žrtv, pač pa je materialna škoda precejšnja. Nekoliko minut po 12. se je na zapravljenju peljal orožniški podpolkovnik Kečmanović s svojim slugo in dvema damama v smeri proti frančiškanskemu mostu. Na klancu se je konj splasil in zdivjal. Na sredi pota med obema mostoma je nenadoma zavil na levo in se pognal preko škarpe v Ljubljano. K sreči so bili podpolkovnik in njegovi spremljevalci še na česti poskali iz drvečega voza. Vsi štirje so ostali nepoškodovani, dočim je konj pri padcu priletel z glavo naravnost v škarpo in se takoj ubil. Voz in konj sta se večkrat prekotčila in končno je vse skupaj obležalo na travnatem otoku v strugi. O nesreči je bila takoj obveščena rešilna postaja, kateri ni bilo treba intervenirati. Člani rešilne postaje so samo voz, ki je deloma ležal v vodi, postavili na travnik. Ob Ljubljani se je zbralo mnogo radovednežev, ki so se zanimali za redko nesrečo.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize. Amsterdam 22.87, Berlin 13.46 do 13.49 (13.48), Bruselj 7.898, Budimpešta 9.916, Curih 109.44—109.74 (109.59), Dunaj 7.974—8.004 (7.989), London 276.08, New York 56.78, Pariz 222.33, Praga 167.98 do 168.78 (168.38), Trst 297.14 299.14 (298.14).
Efekti. Celjska 158 den, Ljubljanska Kreditna 123 den, Prastredona 850 den, Večve 123 den, Kreditni 170 den, Rube 250—260, Stavbna 50 den, Sešir 105 den.
ZAGREBSKA BORZA.
Devize. Dunaj 798.9, Berlin 13.485, Amsterdam 22.87, Budimpešta 9.916, Milan 298.14, London 276.08, New York 56.78, Pariz 222.33, Praga 168.38, Curih 109.59 —
Efekti: Vojna škoda 417.
INOZEMSKA BORZE:
Curih: Beograd 9.215, Dunaj 72.90, Berol 123.08, London 25.19, New York 519.12, Pariz 20.29, Milan 27.20, Praga 15.365.

Inozemsko posojilo v dinarjih

Posojilo s francosko tvrdko Batignol je zaključeno v dinarjih, kar pozdravljajo zlasti gospodarski krogi z zadovoljstvom — Znak zaupanja inozemstva v našo valuto

Beograd, 5. maja. Dejstvo, da je naša država zaključila s francosko tvrdko Batignol posojilo za izsušitev dunavskotamniškega močvirja, takozvanega Pančevskega rita, v dinarjih, je izzvalo veliko zadovoljstvo v vseh beograjskih krogih, zlasti v gospodarskih.

Vsi gospodarski krogi povdarjajo s posebnim zadovoljenjem, da je posojilo sklenjeno v dinarjih, kar je nov dokaz,

da uživa naša valuta zaupanje inozemstva. Če bi tega zaupanja ne uživala, bi tako velika tvrdka kakor Batignol gotovo ne sklenila posojila v naši nacionalni valuti. Gospodarski krogi pričakujejo, da bo to dejstvo zelo povzdignilo ugled naše valute v inozemstvu in da ji bo pripomoglo k priznanju značaja mednarodne monete.

Kralj in kraljica posetita Zagreb sredi maja

Za prihod kraljeve rodbine v Zagreb so izvršene že vse priprave — Kraljeva dvojica ostane v Zagrebu samo 10 dni, na kar odpotuje na Bled

Zagreb, 6. maja. Za prihod kraljeve rodbine v Zagreb so izvršene že vse priprave. Ravnatelj A. Mahnik, ki je nadzoroval adaptacijo nadškofovskega dvorca v Brezovici, se je vrnil v Zagreb, ker so končana že vsa dela. Posebna skrb se je posvetila tudi obnovi obširnega parka. Fasada dvorca je nanovo prepletkana in tudi v notranjosti so bili vsi prostori modernizirani.

Pričakuje se, da prispe kraljeva dvojica s prestolonaslednikom Petrom in kraljevičkom Tomislavom že sredi maja, najkasneje pa v začetku junija. Po drugi verziji bi prispela kraljeva dvojica v Zagreb že 12. ali 13. maja. V Zagrebu bi ostala le teden dni, nakar bi takoj odpotovala na Bled, ker pričakujejo v kraljevi rodbini radosten dogodek.

Nedelja v znamenju prireditev in nesreč

Dve smrtni nesreči. — V Šiški se je služkinja Šimenčeva nasadila na vile in je v groznih mukah umrla, na Črnučah se je ubil vojak. — Policija je prišla mlado detomorilko. — »Samaritansko« navdahnjeni mladenič. — Tombola in dr.

Ljubljana, 6. maja. Včerajšnja nedelja je potekla v znamenju prireditev, pa tudi v znamenju nesreč. Pripetilo se je več težkih nesreč, od teh celo dve s smrtnim izidom. Na ovinku med Tavčarjevo gostilno in Črnuškim mostom se je ubil vojak Ivan Furek iz Maribora, ki je skupno s svojim tovaršem Franom Potočnikom iz Kamnika tvekal »Črno vožnjo«. Na ostrem ovinku ju je najbrž radi prehitre vožnje motor spodneslo, zavil je

v stran in v padcu potegnil oba vojaka za seboj. Pri padcu je priletel Furek naravnost na glavo. Odrzalo mu je levo uho, zlomil si je pa tudi tilnik. Tudi Potočnika, ki si je zlomil levo nogo, so prepeljali v bolnico. Tragična smrt mladežga vojaka je vzbudila splošno sočutje.

Grozne smrti je umrla služkinja Marija Šimenčeva, zaposlena pri posostniku Cirilu Jeralu v Zgornji Šiški. Šimenčeva je v petek okoli 19. s svojim gospodarjem cepila

na dvorišču drva, nato pa je odšla v hlev, da nakrmi in napoji živino. V svojo nesrečo je zlezla na približno 2 metra visok kup stee in se spustila nazaj. Pri spuščanju pa ni opazila na tleh ležečih vil, katerih ročaj se ji je zarinil v zadnji del telesa. Jerala, ki se je medtem pogovarjal s sosedom Jancem, je stopil v hlev. Janc je prižgal luč in na tleh sta opazila Šimenčevu, ki je bolešno ječala. Imela je še toliko moči, da je povedala, da se je pri padcu nasadila na vile, nato se je pa onesvestila. Gospodar je takoj obvestil rešilno postajo, nakar je bila Šimenčeva prepeljana z rešilnim avtom v bolnico. Toda vsaka pomoč je bila zaman. Poškodbe so bile tako težke, da je nesrečna služkinja v soboto popoldne po groznih mukah umrla. Pokojna Šimenčeva je bila rodom iz Šmarina pri Tuhinju in je bila zelo pridno ter marljiva.

Ker se je razširila vest, da je postala Šimenčeva žrtev zavratnega zločina, je policija poizvedovala in je zaslišala Jerala in Janca, ki je bil slučajno priča tragične nesreče. Jerala je izpovedal, da dekle ni imelo nobenega fanta in da je zločin izključen. Isto je izpovedal Janc, ki je bil indirektna priča nesreče. Govorice o zločinu so torej neutemeljene.

Poročali smo že, da so pri čiščenju greznice v vojašnici vojvode Mišića naleteli na truplo umorjenega novorojenčka. Policija je takoj pričela poizvedovati in posrečilo se ji je prijeti brezsrčno mater. Gre za služkinjo Marijo S., ki je bila baje uslužbena v tamošnji okolici. Marija je priznala, da je dele umorila. Podrobnosti o tem zločinu policija zaenkrat še ne more dati, ker je preiskava v teku.

Včeraj so priredili nižji poštni uslužbenci tombolo na Kongresnem trgu, ki je zelo lepo uspela. Na tomboli je bilo okoli 6000 ljudi. Razpisanih je bilo 10 lepih dobikov. Prvi dobiček, pohištvo iz hrastovega lesa, je dobil delavec Milišan Kavc; drugega, šivalni stroj, zasebnica Marija Mlakarjeva; tretjega, nevestino opremo, sodar Mirko Kosič; četrtga, prašila, tehnični uradnik Josip Čuček; petega, moško kolo, zvaniknik Vinko Trček; šestega, lep divan, Ana Pirc, poštna uradnica v pok.; sedmega, stensko uro, M. Kosič, poduradnik; osmega, zaboj sladkorja, Marija Koželj, zasebnica; devetega, blago s podlago za moško obleko, tehnični uradnik Josip Čuček, kateremu se je torej sreča nasmešila dvakrat v enem dnevu, in desetega, voziček z jedili, pletilka Fani Rapen.

Ceste, ulice in trgi v Ljubljani

Iz referata načelnika finančnega oddelka g. Ivana Tavčarja na proračunski seji občinskega sveta

Komunikacije, ki ležijo v pomerju mestne občine ljubljanske, lahko delimo v dve skupini. V prvo in glavno skupino spadajo vse ulice, trgi in ceste, ki služijo bodisi tranzitnemu, bodisi lokalnemu prometu. V drugo skupino spadajo na južnem delu mesta ležeče komunikacije — štradolni imenovanke, ki so v bistvu le gospodarska pota na ljubljanskem barju.

Relativno so te ceste, trgi in ulice v zadnjih letih v Ljubljani izredno pomnožile. V tem pogledu je zanimiva naslednja ugotovitev. Ljubljana je imela do 1. 12. 1927 272 komunikacij, ki so imele svoja imena. Po končani svetovni vojni se je stavbna delavnost v Ljubljani zelo razmahnila, vendar je treba pri tej priliki ugotoviti, da so se postavljale večinoma le eno- ali dvostanovnijske hišice, kar je možno le v odprtem sistemu. Kar je večjih novih stanovanjskih zgradb, ki so v ostalem bolj redke, gradbeni gospodari niso toliko posamezniki, marveč večinoma družbe, različni denarni zavodi in javne korporacije, v največji izmeri pa mestna občina sama.

Kolonije v odprtem stavbnem sistemu so priporočljive, posebno v higienskem pogledu, zahtevajo pa na drugi strani od mestne občine dosti večjih izdatkov pri napravi komunikacij, cestne kanalizacije, vodovoda, plinovoda in električnih napeljav. Gradnja teh eno- in dvostanovnijskih hiš je redkokoli večstanovanjskih hiš in hišice je torej povzročila, da je morala mestna občina ljubljanska tekom zadnjih 6 let imenovati 106 novih komunikacij. Tako se je števílo vseh že imenovanih komunikacij dvignilo na 378.

Seveda niso vse te novomenovane in tudi ne že preje imenovane komunikacije še v polnem obsegu zasedane. Ker pa naraščajo stanovanjske zgradbe ne iz centra mesta na ven, marveč povsem neenakomerno, bi bilo v resnici potrebno, tekom najbližje dobe vsaj za silo izgraditi vse te komunikacije.

Dočim se dolžina gospodarskih potov (štradolov, v dolžini ca 29 km) ni izpremenila, se je na cestah, ulicah in trgih od leta 1922 dalje storilo zelo veliko in upoštevaje razpoložljiva denarna sredstva, celo izredno dosti. To dejstvo pripozna tudi vsak turist, ki je videl Ljubljano ob koncu vojne in jo gleda danes, čeprav vemo, da je težji del naloge še pred nami.

Ako primerjamo komunikacije iz 1. 1922 (272 po številu) z današnjimi (378 po številu) — vidimo naslednje izpremembe v kilometraži:

a) dolžina tlakovanih komunikacij se je povečala za 8 in pol kilometrov in znaša danes 10-022 km;

b) dolžina v vsej širini izgrajenih makadamskih cest se je povečala za 10 km in znaša danes 86-739 km;

c) dolžina v polovični širini izgrajenih makadamskih cest se je povečala približno ista in znaša danes 15-735 km; ravno tako se ni izpremenila bistveno dolžina v tretjinski širini izgrajenih makadamskih cest, ki znaša danes 5-087 km;

d) pač pa se je bistveno povečala dolžina še neizgrajenih cest in sicer za 16 km na današnji izmeri 28-700 km, kar je posledica zadrževanja mesta na vseh koncih in krajih.

Ako bi hoteli vse komunikacije, ki imajo danes svoja imena, in še niso povsem izgrajene, povsem izgraditi in sicer edino le s posipalnim materialom, bi za to potrebovali 43.480 vagonov ali 1450 vagonov gramoza.

Razmah avtomobilskega prometa, ki je pri nas še v povojih, bo pa pričel stavljati še vse večje zahteve z ozirom na utrditve vrhne plasti cest, kot smo jih bili vajeni doslej. Vselej tega se sedaj važneje nove komunikacije tudi ne nasipajo več do pravilne ravni, marveč se pušča prostor za eventualno nanašanje rezistentne vrhne plasti. Izdatkom, ki bodo s tako ureditvijo v vezi, se tudi Ljubljana ne bo mogla izogniti. Ravno avtomobilizacija prometa je postavila vprašanje utrditve cest v najkrajnejši stadij v vseh modernih državah.

Razen ureditve cest se v Ljubljani tudi nujno potrebna ureditev trotoarjev, ker so v tem pogledu pomanjkljivosti še izredno velike, saj je samo v centru mesta položiti še preko 80.000 kv. m pločnika, nujno pa moramo misliti tudi še vsaj na glavne dovodne žile v mesto; v rednem kreditu je za letošnja predvidena naprava 5000 kv. m trotoarjev.

Za vzdrževanje cest, ulic in trgov je predviden v proračunu mestnega zaklada znesek 4.173.162 Din.

Vodne zgradbe, mostovi in ograje

Iz rednega proračuna se bodo letos izvršila sledeča dela in nabave:

1. Nabavilo se bo razno orodje in material (les, žičniki, cement itd.).

2. Popravilo se bodo nekatere ograje (ob Bleiweisovi cesti, Gruberjevem nabrežju).

3. Izvršil se bo mostiček čez Gradaščico pri Tenenteju, nadalje mostiček čez Zidarjev jarek na Cesti v Črno vas in čez Proško na Ižanski cesti.

4. Postavili se bodo novi ograjni stebrički v Zvezdi.

Glavna dela po delovnem programu se bodo izvršila iz 1-5 in 6-3 milijonskega posojila.

Za vodne zgradbe, mostove in ograje je v mestnem zakladu proračunan znesek 508.355 Din.

Kanali

Mesto Ljubljana ima skupni sistem odvajanja padavin in odpadnih voda. Bistveni del kanalizacije tvori dva zbiralna kanala na levem in desnem bregu reke Ljubljanice, do velikosti 120/200 cm. Naloga obeh zbiralnih kanalov je odvajati kanalsko vodo

ob reki Ljubljanici, ki jo izpuščata v Ljubljansko jezero na periferiji mesta.

V Ljubljani je kanaliziran skoro ves središnji del mesta, tako predmestje Ljubljane, Poljansko predmestje, del Karlovskega predmestja, Gradišče predmestje, Krakovski predmestje, Kapucinski predmestje, glavni del Sv. Petra predmestje I. in II.

Novejši del kanalov je izvršen po načrtu iz leta 1912.

Mesto Ljubljana ima pa v načrtu tudi že kanalizacijo zunanjih okrajev, t. j. Siske, severnega dela mesta, Udmata, del Karlovskega predmestja, Trnovskega predmestja, Mirja, Rožne doline in Viča.

Skupno ima mesto Ljubljana zgrajenih kanalov ca 43-3 km, in sicer:

1. starih kanalov zgrajenih pred

1. 1880 7200 m

2. novjših kanalov po 1. 1880 do

1. 1918 19997 m

3. kanalov, zgrajenih od 1. 1918

do inkl. 1. 1928 16090 m

Po letih je mesto Ljubljana zgradilo sledeče dolžine kanalov:

leta 1918 560 m

> 1919 700 »

> 1920 930 »

> 1921 1020 »

> 1922 840 »

> 1923 1880 »

> 1924 1220 »

> 1925 1650 »

> 1926 1850 »

> 1927 2260 »

> 1928 3180 »

Kanali so bili zgrajeni s cementnimi cevmi, kameninastimi cevmi, železo - betonskimi cevmi, delno pa so bili izvršeni in betonirani na licu mesta. Poslednja velja pred vsem za zbiralne in prehodne kanale.

V letu 1928 je bil zgrajen del zbiralnega kanala na Kette - Murnovi cesti v globlini 5 do 6 m. Kanal je bil zgrajen v precezu 120/180 cm, ter je bil betoniran na licu mesta. Stroški tega kanala so znašali 1380 Din za m dolžine.

Proračun za leto 1929 predvideva izdatke — ki znašajo 1.062.296 Din — v glavnem edino-le za vzdrževanje in čiščenje obstoječega kanalskega omrežja. Na račun rednega kredita bi se izvršil le kanal pri Tivoljskem gradu in kanal v Levstikovi ulici. Ostala kanalizacija bi se izvršila po programu 3-5 milijonskega posojila.

Za čiščenje ulic je v proračunu predviden znesek 1.064.671 Din. Izdatki se dajo zmanjšati le, ako bi se mesto nočnega uvelo pometanje podnevi; to pa opušča celotno manjša mesta in prehajajo na nočni obrat. Delo bi zelo olajšal pometalni avto; delo bi pa tudi olajšalo občinstvo, če bi samo bolj pazilo na red in snago in ne odmetavalo in puščalo posebno papir vsepovsod.

Za škropljenje ulic je določen znesek 540.979 Din. Škropljenje ulic se mora avtomobilizirati; v tem pogledu so prvi koraki že storjeni, treba pa je nadaljne izpopolnitve škroplilnih avtomobilov.

Strošek za pobiranje hišnih smeti znaša 370.201 Din in je ozko vezano s pridobitvijo specialnih voz. Sedanje stanje je nevdržno.

Sneg vedno globoko poseže v mestno blagajno. V proračunu je za odvažanje snega določena vsota 487.657 Din in skoraj ni verjetno, da bo zadostovala, ker je že januarja in februarja stalo odvažanje snega velike vsote.

Delavski zadrudni kongres v Ljubljani

Ljubljana, 6. maja. Včeraj dopoldne se je vršil v veliki dvorani palače Delavske zbornice redni občni zbor Zveze gospodarskih zadrug v Ljubljani. Kongresa se je udeležilo 39 zastopnikov priključenih zadrug in veliko število zadrudnih delavcev tako, da je bila prostorna dvorana popolnoma zasedena. Posebno važnost je dobil kongres, ker so se ga udeležili zastopniki vseh delavskih zbornic v državi s centralnim tajnikom g. dr. Živko Topalovičem na čelu, ki v imenu istih pozdravlja kongres. Poleg teh so odposlale svoje zastopnike tudi delavske strokovne in kulturne organizacije, ki so v pozdravnih govorih sporočili velik interes teh organizacij na dobrem procvitu delavskega zadrudništva. Pozdravna pisma so poslale tudi češke in avstrijske zadruge ter Glavni zadrudni savez iz Beograda in ljubljanska Zadrudna zveza.

Kongresu je predsedoval g. Anton Kristan, ki je podal obnem tudi načelstveno poročilo. Najznačilneje je obravnaval kongres vprašanje novega zadrudnega zakona, kateremu je bilo posvečenih več del razprav. Poročilo je poudarilo želje delavskega zadrudništva glede novega zadrudnega zakona, ki se v glavnem krijejo s hotenji vsega ostalega slovenskega zadrudništva.

Na kongresu je bilo čuti več pomembnih govorov tako je obravnaval g. Filip Uratnik vprašanje socialno političnega udejstvovanja zadrug, o pomenu kreditnega zadrudništva g. Vilhar, o vraščanju žene in zadrudništva gđ. Aldiškova. Debatelo so se zlasti udeleževali g. Čobal, hiviš poslanec g. Petičan, Svetek in drugi.

Zunanji gostje so se zanimali zlasti za organizacijo kreditnega zadrudništva, katere v južnih pokrajinah naše države povsem primanjkuje. Zadrudni odsek ljubljanske Delavske zbornice priredi turti za zunanje goste posebno turneo po Sloveniji, na kateri si bodo ogledali razne zadrudne naprave. Turneja bo trajala dva do tri dni. V Ljubljani si bodo gostje danes ogledali pred vsem centrali obeh delavskih konzumnih društev in druge zadrudne naprave vseh treh zadrudnih zvez.

Ne tako z učiteljstvom!

Nihče ne bo ugovarjal, da je učiteljski stan na deželi najbolj izpostavljen ljudski sodbi. Vsaka še tako malenkostna napaka gesta podočeljskega učitelja ali še bolj učitelje je hitro opažena pri odraslih in tudi pri otrokih. Nasprotno pa je žalostna resnica, da tudi ono prizadevno učiteljstvo, ki se izven šole udejstvuje v prostovolnem ali društvenem delu, ne žanje za svoj trud zasluženega priznanja, marveč najpogosteje le — obrekovanje. Težko je ustreči ljudem: delaj karkoli in kakorkoli, vsak te bo sodil drugače in — če le mogoče — našel na tebi in tvojem delu napake.

Smatram zatorej, da napad na litijsko (lahko pa bi bil na katerokoli drugo) učiteljstvo v »Slovenskem Narodu« pod rubriko »Besedo imajo naši čitatelji« — ni bil umesten. Tako se z učiteljstvom ne sme ravnati. Saj vemo, kako je to v državnih službah: vsak oštek in napad v javnem organu ima za prizadevno le hude posledice. In učiteljstvo je še tem bolj podvrženo strogi disciplini. Za dostojne ljudi naj bi torej v prvi vrsti veljalo: ne po listih napadati in denuncirati pripadnikov kateregakoli stanu. Ako se nekatere litijske učne moči voziijo v Litijo, bo temu pač vzrok pomanjkanje stanovanj. Ako pa (razen pravih častnih izjem, kakor pravi dopisnik), »noben izmed litijskih učiteljev in učiteljic ne prime za prosodno delo«, bodo temu golovo krive žalostne krajevne družabne razmere, katerih najžalostnejše spričevalo je ravno citirani zabrlati napad.

Imejmo zaupanje v učiteljstvo, ki pri svojih ne ravno briljantnih gmotnih razmerah le stori, kar more. Podpirajmo ga moralno, pridobivajmo ga za vsestransko delo z ljubeznivostjo, nikakor pa ne z očitki v javnih organih. — Prijatelj učiteljstva.

Prošnja občinskemu svetu

Stanovalci in Nušakovi vojašniki v Trnavem smo nemalo začuden nad upravljanjem in gospodarstvom v našem labirintu, ki je vse prej kakor vzorno. Zato bi radi opozorili merodajne faktorje na nekatere večje nedostatke.

Ko so lansko leto Nušakovo vojašnico adaptirali, so napravili pri vzhodu v stanovanju v prvem nadstropju dvojna vrata, dočim so vrata pri pritličnih stanovanjih le enojna. Posledica enojnih vrat je bila, da so morale stranke pozimi vsake pol ure čakati led pred vrati in da so morali vsa vrata še enkrat preplekati. Mnenja smo, če so gospodje uvideli potrebo narediti dvojna vrata v prvem nadstropju, naj bi nekoliko te uvidenosti privoščili tudi strankam v pritličju, ker enojna steklena vrata v stanovanju ne zadostujejo niti iz varnostnih, niti iz drugih ozirov. Prosimo torej še zunanja vrata, da nam za prihodnjo zimo prihranite prekomerne izdatke za kurjavo in nepotrebu trpljenje.

Dobro bi bilo, da bi dvorišče, ki je posuto z gramozom, nekoliko izravnali, ali pa naj nas mestni magistat zavaruje proti eventualnim neizgodam. Predvsem potreben pa bi bil betonski hodnik pred stanovanji na obeh straneh.

Pet mesecev smo že nastanjeni v Nušakovi vojašnici, do danes še nimamo urejenih pralnic, kakor tudi ne naprav za sušenje perila. Za sušenje perila je baje projektiran prostor za hišo, ki pa ni niti še splaniran. Stranke so primorane sušiti po kuhinjah ali pa zaupati perilo pol pomolnemu plotu za hišo, ker tudi podstrešje ni uporabljivo radi teme. Gospodje pri mestnem magistratu bi se že lahko zbudili iz zimskega spanja in uredili naprave, ki spadajo k stanovanjam, ki so itak dovolj draga, saj menda tudi vedo, koliko odgovarja sušenje perila po itak vlažnih kuhinjah higijskim predpisom. Prosimo, da se nam čimprej naredi naprave za sušenje perila in uredi pralnice, ki se naj razdele v uporabo strankam praktično, ne pa na podlagi birokratskega računanja. Na strehi naj se nekaj opek nadomesti s steklom, da se bo v podstrešju kaj videlo in isto opredeli ter da strankam v uporabo.

Kakor se čuje se bodo najemnine po mestnih hišah ponovno regulirale. Zato vsi stanovalci prosimo, da bi se občinski svet oziral na dejstvo, da večina strank v Nušakovi vojašnici nima nobene šrambe, podstrešje do danes neuporabljivo, dvorane velike kakor ličnice, stranišče in vodovod od stanovanja zelo oddaljena, skratka, stanovanja ne nudijo nobene udobnosti in daleč zaostajajo za stanovanji v drugih mestnih hišah. Zato je krivično, za taka stanovanja zahtevati enako ali še višjo najemnino, kakor za komfortna stanovanja v drugih mestnih hišah, ki nudijo človeku vso udobnost in prijetnost. Poleg tega je v Nušakovi vojašnici po večini sam proletarijat, ki zasluži komaj za vsakdanji kruh in ni umestno, da se ga izmoghava za amortizacijo predrajenih mestnih hiš in zavoženega gospodarstva, med tem ko se vedno in povsod povdarja socialnost.

Končno prosimo, da mestni magistrat uvede v tej hiši sploh kakšen red, da bodo stranke vsaj po 10. uri zvečer imele mir, saj imamo hišnega upravitelja in hišnika, ki bi lahko našla sredstva, da se nočni razgrajci ukrote.

Prebivalci Nušakove vojašnice imamo veliko zaupanje v občinski svet in upamo, da bo razumel in ugodil naši upravičeni prošnji. Stanovalci.

Še o ljubljanskem tramvaju

V »Slov. Narodu« se je nekdo bridko pritoževal, kako je zaradi neredne vožnje tramvajski voz na dolenski tramvajski progi moral čakati s kopico drugih enakih nesrečnežev na dolenskem kolodvoru, ne da bi bil pričakal tramvajskega voza, in je potem moral v dežju peš v mesto.

Mož ima s svoje strani popolnoma prav; toda kaj naj šele rečemo mi, ki stanujemo na dolenski strani mesta in smo navezani na stalno uporabo tramvaja! Kaj bi porekel oni Trnovčan, če bi bil moral, kakor smo morali mi »Dolenjci«, v nedeljo zvečer čakati skoraj pol ure pred mestnim magistratom, kjer smo izgubili kar cele tri zveze. Voz, ki je odšel izpred mestnega magistrata proti dolenski strani ob 20.15, se je vrnil pred mestni magistrat in odpeljal od tamkaj kot »zadnji« ob 20.53. Da je preteklo dolensko progo na obe strani, je torej potreboval nič manj kot 38 minut! Seveda, ker je čakal, ne vem koliko časa, dolenskega vlaka na dolenskem kolodvoru in potem seveda še naletel na zaprto zatvornico na Dolenski cesti. Tako so potem ljudje, ki so prihajali od glavnega kolodvora in bolnišnice in hoteli na dolensko stran, čakali in čakali pred mestnim magistratom, dokler se niso naveličali, prokleli temeljito tramvaj in njegovo srednjeveško upravo ter končno odšli peš proti dolenski strani. Tramvajska uprava in njeni uslužbenci pa so si prihranili — tri vožnje! Seveda na račun občinstva, ki je imelo vožnjo plačano.

Pa se potem, če se zahteva zboljšanje teh neznosnih razmer, redno zatrjuje s strani tramvajске uprave, da se za dolensko stran ne more »žrtvovati« nič, češ, ker se ta proga ne rentira. Vraga, kako se pa bo tudi rentirala, če se na tak način odganja občinstvo, ki bi se na dolenski strani ravno tako rado vozilo, kakor na kolodvorski in bolnišnični progi, če bi ne bilo prepričano, da pride v mesto ali nazaj veliko prej peš kot pa s tramvajem. Izgovor, da je vsemu kriv železniški prehod, ki ostaja ob pasiranju vlakov predolgo časa zaprt, je le delovna upravičenost, stvar bi se že dala urediti, samo če bi se resno hotelo. Naj dajo na to progo še en voz, četrti, pa bo konec vseh nadlog. O ostalem pa tudi ne moremo verjeti, da bi poleg vsega tudi že železniški čuvaj ob prehodu na Dolenski cesti v resnici hotel nagajati tramvaj, kakor se čuje tuptam v tramvajskem vozu, ki mora čakati pred prehodom, češ, ker nima več brezplačne vožnje na tramvaju. Resnica pa je, da se prehod zapira že ob signalu, ki naznanja odhod vlaka z dolenskega kolodvora, pa naj potem vlak pride kadarkoli. Marsikdaj je prehod zaprt, ko dolenski vlak niti še ni privozil na dolenski kolodvor, ker se signal odda je pred njegovim prihodom. Če bi se namestil po en tračnični kontakt ob železniškem prehodu čez Orlovno ulico in pri zatvornici nad Češnovarjem, ki bi bila zvezana z zvonom v čuvajnici ob prehodu čez Dolensko cesto, bi to zadostovalo za obvestitev čuvaja, da naj zapre zatvornico in tramvajski vozovi bi ne čakali po 5 do 10 minut pred zatvornico, oziroma se vračali, ne da bi pretekli vso progo. Da bi se mislilo pri nas na ono, kar je že zdavnaj uvedeno v najnaprednejših državah, namreč na popolno odpravo zatvornic pri železniških prehodih, je ob naši stanovitosti pač izključeno, dasiravno je v ostalem dolenskega železnice skoraj vsepovsod brez zatvornic in se kljub temu le redkokdaj prigodi kaka nesreča. S primernimi znamenji ob prehodu čez Dolensko cesto, ponoch seveda svetlobnimi, zvezanimi s tračničnima kontaktoma na obeh straneh, bi bili vozovi in peši dovolj opozorjeni na prihod vlaka. Občinstvo bi se kmalu privadilo in nesreč bi ne bilo in še tem manj, ko vendar po dolenski progi ne voziijo — ekspressni vlaki in se celo dogaja, da tovrni vlak obliči na progi med dolenskim kolodvorom in prehodom čez Dolensko cesto, ker ne more zvoziti. Tramvaj in drugi vozovi naj pa čakajo.

Zato pa le nekoliko dobre volje, pa se da to vprašanje urediti z majhnimi izdatki, ki bi jih v najkrajšem času pokrili in prekrili znatno porastli promet na tej tramvajski progi. Če se pa na vse pritožbe in nasvete samo miga z rameni, pa seveda ne bo nikdar konca sedanjih neprilik in nevednosti.

Živčno bolnim in obožnim nudi mila, naravna »Franz Josefova« voda dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Po izkušnjah znamenitih zdravnikov za živčne bolezni je vporaba »Franz Josefove« grenčice pri težkih boleznih možganov in hrbtne možgane najtopleje priporočati. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in Specijerskih trgovinah.

Nesporazum.

— Kako to, da je porota oprostila morilca, ki so mu zločin dokazali?
— Duševna zmoženost.
— Pri vseh porotnikih?

Beleznica

Koledar.

Danes: Ponedeljek, 6. maja. Ivan: pravo: slavnj: 23. aprila, Džurjev dan.

Današnje prireditve.

Kino Matica: Prodana žena.
Kino Ideal: Tom Mix.
Koncert tenorista Banovca ob 20. v Filharmoniji.

Dežurne lekarne.

Sušnik, Mariljin trg; Kurah, Gospodstvska cesta.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

Drama:

Začetek ob 20.

6. maja, ponedeljek: Zaprt.
7. maja, torek: Zaprt.
8. maja, sredo: Bitka, Red B.
9. maja, četrtek: Dobri vojak Švejk. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
10. maja, petek: Zaprt.

Opera:

Začetek ob pol 20.

6. maja, ponedeljek: Zaprt.
7. maja, torek: Črne maske, premijera Premijerski abnoma.
8. maja, sredo: Zaprt.
9. maja, četrtek: Ob 15. Pri treh mladencih. Ljud. predstava pri znižanih cenah. Izven.
10. maja, petek: Zaprt.

Črne maske

Prva slika. (Dvorana vojvode Lorenza.)

V gradu vojvode Lorenza se vršijo zadnje priprave za maskarado. Še prve maske, ki se pojavijo, da presenetijo Lorenza s temi, da nobene ne spozna. Ko jim Lorenzo daje svoj grad na razpolago, povdarja, da je grad itak njihov, iz besed, ki jih govorijo, je razvidno, da predstavljajo prišleci vodovode misli in lastnosti. Z obzirnim nasmehom gleda Lorenzo, kako opravljajo njegovo ubogo srce. Pokaže se mu v viziji kraljica v obliki konjskega hlapca, da se Lorenzo zgraža. Končno hoče z muziko spraviti družbo iz tega pretrganega stanja, a tudi to se mu ne posreči. Pesem se spremeni v himno Satanu. Lorenzo se zaklinja, da je to samo prevara, kako bi tudi mogel kaj takega pisati on, sin križarja. Tedaj pa mu maska vrže v obraz vprašanje, ali morda ve, čigav sin je.

Druga slika. (V biblioteki).

Lorenzo začne premišljati: »kaos spakdranih lastnosti naj bo moje srce? Od kod ta slabost, če je bil moj pokojni oče tako dober kakor pripovedujejo?« In vsili se mu vprašanje: »Morda pa to res ni bil pravil oče!« V biblioteki hranijo domačo kroniko. Tja pojdem in se prepričam.« Gre torej v biblioteko. Pri prebiranju orumenelih listov naleti na odlomek, ki trdi, da se je med tem, ko je bil njegov oče v Palestini, njegova mati seznanila s konjskim hlapcem. »Čigav sin sem tedaj?« se vpraša Lorenzo. »Sin križarja, ki je vso svojo kri oddal Gospodu, ali sin umazane konjskega hlapca, ki je okradel svojega gospoda med molitvijo?« Okraden je najsvetejšega, kajti mati mu je bila vse. Kaj naj stori sedaj? Ali naj obupa nad življenjem? Ne, s tem ne pride nikamor. Tradicija rojstva mora zanj izgubiti svoj pomen, strasti je treba vse veriti na to ničvredno življenje: ubiti je treba staro Lorenza in ustvariti novega. Ta misel pride posebej blizu v drugem Lorenzu na oder. Pred našimi očmi se odigra kratka borba med obema Lorenzoma. Prejšnji Lorenzo pade.

Tretja slika. (Dvorana vojvode Lorenza). Je ponazorjenje duševnega napora, ki ga ima Lorenzo, predno pride po započeti poti k resnici človeške duševnosti. Prejšnje misli ga še vedno skušajo povleči v prejšnji tir. Moč demona raste; zdi se, da zmaga zle sile. Črne maske naskakujejo, svetloba se bje s timo. Kakor da je zmaga tema, pograbijo črne maske trobente in trobijo zmago demona. Lorenzo je prišel s prehodnim srcem v dvorano in zavidljiv gleda ta boj. Novo spoznanje je ga dobilo novo moč. Moč, storiti to, kar hoče.

Četrta slika. (Katedrala).

Vsi se poslavljajo od umrlega Lorenza. Samo dvorni norec Ecco ne. Ves čas je sledil vojvodi v njegovem doživljenju in zbudila se je v njem želja, slediti in pomagati mu. Njegova vdanost do vojvode preokrene tudi njegovo dušo. Vidi, da vojvoda rabi pomočnika, vidi, kaj ga vse ovira in sklone postati njegov očen. zažgati grad in tako uničiti njegovo okolico. Tako bo Lorenzo prost.

Peta slika. (Dvorana vojvode Lorenza).

Lorenzo se vedno bolj obrača v svojo notranjost. Vedno manj ga zanima njegova okolica. Ostala je le še lahka obzornost, s katero je vedno občeval z ljudmi. Njegova odsotnost se domačin zdi simptom bolezn. Njegovo oko je močno koncentrirano drugam, da ne spozna niti svoje žene. Donna Francesca ga hoče s pesmijo spomniti njegove nekdanje ljubezni, a vojvoda je še vedno ne spozna in pravi, da je nikdar ni ljubil. Romualdo začne peti. Lorenzo pa prevzame njegovo pesem, a zaide v himno Satanu. Naenkrat pa se zave in kakor da bi slišal tuj glas, prekliča svoje besede s slavospevom Bogu. Tedaj se vidi, kako solnce zahaja družici. Vite

Dnevne vesti.

— **Povratek zunanjega ministra dr. Marinkoviča.** Zunanji minister dr. Marinković se vrne v Beograd koncem maja. Njegov zastopnik dr. Kumanudi bo vodil konferenco Male antante.

— **Iz državne službe.** V višjo skupino so pomaknjeni profesorji na Srednji tehnični šoli v Ljubljani Alojzij Sodnik, Stane Premič, Rudolf Treo in Leo Novak, tajnik pri velikem županu ljubljanske oblasti Rudolf Badjura, strokovna učiteljica državnega zavoda za ženski domači obrt v Ljubljani Jelica Podobnik in predmetni učitelj na državni strokovni šoli v Trsteniku Srečo Sabljak.

— **Telefonski promet na progi Varaždin-Brno in Maribor-Brno.** Po sporazumu s češkoslovaško telefonsko upravo je bil odprt 1. majem direktni telefonski promet na progi Varaždin-Brno in Maribor-Brno preko centrale na Dunaju. Takša za edini telefonskega pogovora znaša 3,90 zl. fr.

— **Volitev predsednika Zveze industrijcev.** Dne 2. maja t. l. se je vršila plenarna seja odbora Zveze industrijcev. Svoje mesto v odboru sta iz nujnih osebnih razlogov odločila gg. Ivan Avenek in Franc Woschnagg. Odbor uvaža navedene razloge in kooptira g. Janko Jovana, upravnega svetnika Kranjske industrijske družbe in g. dr. Windischerja, predsednika upravnega sveta tvornice za dušik d. d. Ruše. Nato se vrši volitev predsedništva. Predsednikom je bil izvoljen g. Dragotin Hribar, podpredsednikom pa gg. Janko Jovan in August Protinik. Za člana načelstva so bili izvoljeni gg.: Fran Bonac, Anton Krejčič, Josip Lenarčič, Jean B. Pollak, ing. Anton Rudel, Rihard Skubec, dr. Karl baron Born, Peter Kozina in dr. Milan Vidmar.

— **Trboveljski komunisti v Moskvi.** Glede na članek pod tem naslovom v »Slov. Narodu« dne 2. t. m. nam sporoča Pepea Potočnik, sestra Josipa Princa, da se ta še vedno nahaja v Franciji. Prine se ni udeležil znanega spopada 1. junija l. 1924, ker je že jeseni l. 1923 takoj postavil odpoval v Francijo. Dokazuje za te njene trditve ima v rokah žandarmierja.

— **Statistika živine in perutnine v naši državi.** Po podatkih poletnega ministarstva je bilo koncem lanskega leta v naši državi 1.120.000 koz, 15.000 mežvov, 3 milijone 730.000 goveje živine, 2.770.000 prašičev, 7.736.000 ovac, 1.739.000 koz in 16½ milijona perutnine.

— **Poročilo se je včeraj g. Maks R. e m s.** tehnični uradnik direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani z gospodično Fanišo Martinec, bančno uradnico v Ljubljani. Bilo srečno!

— **Nalezljive bolezni v ljubljanski oblasti.** Od 8. do 14. aprila je bilo v ljubljanski oblasti 51 slučajev škrlatne, 182 ošpic, 4 tifusnih bolezni, 5 davice in 5 čena.

— **Živalske kužne bolezni v ljubljanski oblasti.** Od 22. do 28. aprila je bilo v ljubljanski oblasti 7 slučajev svinske kuge, 3 svinske rdečice, 2 gari, 1 stekline in 1 čebelnje kuge.

— **Iz »Uradnega lista«.** »Uradni list« št. 47, z dne 4. t. m. objavlja zakon o stanovanjih, zakon o sporazumu, sklenjenem 29. septembra 1928, med vlado kraljevine SHS in vlado republike češkoslovaške, po katerem je prepovedano sodno zahtevati teratne in dolgove v prejšnjih avstro-ugarskih kronah, ki so nastali pred 25. februarjem 1919, v kolikor je valuta sporna, pravilnik o poslovanju in pristojnosti oddelkov za kataster in državna posestva pri finančnih okrajšanih in poslovanju in pristojnosti katastrskih uprav ter pravilnik o terenskem delu tehničnih uslužbencev generalne direkcije katastra in državnih posestev in niel podrejenih naprav kot katastrskih oddelkov in uprav podrejenih finančnih direktorjev.

— **V članku »Brez kavarn«.** »ste priobčili razgovor o Nar. galeriji. Dejanski stan zadeve med menoi in nekaterimi člani je v vašem poročilu kavarniško popačen. Zadeva se bo obravnavala na prihodnjem občnem zboru. — I. Zornan.

— **Vreme.** Končno se je nas nebo usmili! In dobili smo krasno pomladansko vreme. V soboto se je vreme še kisalo in proti večeru je kazalo, da bo prva majniška nedelja deževna, toda čez noč se je zjasnilo in včeraj jutraj ni bilo na nebu nobenega oblaka. Pogled na planine je bil krasen. Čez dan je pihal močan veter in proti večeru je postalo hladno. Nasprotno je bilo pa davi že v prvih jutrajnih urah zelo toplo. Vremenska napoved pravi, da bo večina jasno in toplo vreme. Včeraj je bilo lepo samo v Ljubljani in v Splitu, drugod pa več ali manj oblako. Deževalo je v Zagrebu in Beogradu. Maksimalna temperatura je znašala v Zagrebu 23, v Skoplju 22, v Ljubljani in Mariboru 20, v Splitu 19, v Beogradu 17,4. Davi je kazal barometer v Ljubljani 765 mm, temperatura je znašala 13 stopinj.

— **Nesreča z avtom Rade Pašića.** Pri vasi Smrtič pri Novi Gradici se je pripetila težka avtomobilska nesreča, pri kateri sta se težko poškodovala šofer in neki vojak. Rade Pašić se mudi v Zagrebu. V soboto je brzojavil po svoj avto v Beograd, da bi se iz Zagreba odpeljal v Dalmacijo. Šofer Dragotin Miličević se je odpeljal iz Beograda ter vzel tudi vojaka Andrijo Samardžijo, ki služi pri upravi dvora v Beogradu. Med potjo se je pa pri vasi Smrtič pripetila nesreča. Na ostrem ovinku se je avto prevrnil ter pokopal pod seboj šoferja in vojaka. Oba sta dobila težke poškodbe. Popolnoma razbit avto so z vozom odpeljali v Novo Gradsko. Ponesrečenca imata težke notranje poškodbe in je njuno življenje v nevarnosti.

— **Strasen zločin matere.** Iz Splita poročajo, da je bil v vasi Lečevici izvršen strasen zločin. Udana Markić je s svojim ljubljekom zastrupila svojega 7letnega sina Ivana. Ivan je pred dnevi nenadoma umrl. Dan prej je bil še zdrav ko riba. Vaščani so dvomili, da je umrl naravne smrti ter so vdovo ogradili orožnikom. Ti so uvedli preiskavo ter zaslišali Ivanove šolske tovariše, ki so povedali, da je vdova in ljubček Dujo Markić dal Ivanu neke strupene pilule. Na-

dalje so ugotovili, da je zastrupil Ivana v dogovoru z njegovo materjo, ki je sina tudi nagovorila, naj vzame pilule. Zločinca sta spravila dečka s sveta, da bi se poročila in dobila veliko premoženje vredno okoli 200 tisoč Din, ki je pa bilo zapisano sinu. Orožniki so o zločinu takoj obvestili sodišče v Trogiru, ki je poslalo v Lečevico sodno-zdravniško komisijo, ki je ugotovila, da je bil 7letni Ivan zastrupljen. Zločinski mater in njenega ljubčka so takoj izročili sodišču.

— **Zrvice eksplozije v Batini Skeli.** Delavci, ki so se smrtno ponesrečili pri vžrajanju eksploziji dinamita v Batini Skeli, so Mita Lerič, Simon Ožval, Simo Laslovski, vsi iz Batine Skele. Nadalje število Burian iz Kosovske Mitrovice, Pero Petrovič iz Gordinovića, Safer Allagić ter Rade Zavorjevič. Težko ranjen je bil delavec Pero Grdič, ki so ga z nekim drugim delavcem pripeljali v osišteko bolnico, a je kmalu nato umrl. Grdič je tudi delavec, ki je dal eksplozijo sušit na peč. Razen tega se zdi, da je eksplozija v zvezi z načrtom roparskega napada na blagajno v sosedni sobi, v kateri je bilo okoli 100 tisoč Din.

NOVI INVALIDSKI KINO LJUBLJANSKI DVOR predvaja samo še danes in jutri krasnoupeli vefilim

KNEGINJA IZ ODESE

slovito Lyo Maro. Tega filma nikakor ne smete zamuditi! Predstave ob 4., 6.—1/8, 7.30 — 9. Telefon 2730.

— **Krvava zakonska tragedija.** Predvčerajšnjim je sarajevska policija aretirala brivca Pašo Zildžića. Povod aretacije je bila krvava zakonska tragedija, ki se je odigrala pred aretacijo. Paša je živel zadnje čase zelo razkošno. Ponočeval je neprestano in zahajal v bežnice. Vse žene prošnje niso pomagale. Nekega dne je vzel ženino ogrlico ter jo prodal, da je mogel piti in ponočevati. V soboto je žena prišla v brivnico po moža. Paša je stopil še v bližnjo gostilno ter izpil nekaj kozarčkov žganja. Med potjo sta se zakonca začela prepirati. Žena je brivcu očitala zapravljivost. Doma je bil prepri vedno hujši. Med preprirom je brivcu pograbil nož in napadel ženo. Prerezal ji je vrat. Poškodba k sreči ni bila smrtna. Po tem dejanju je mož odšel v gostilno. Sostanovaleci so poklicali rešilni voz, ki je ranjeno ženo odpeljal v bolnico. Zildžića so takoj aretirali in izročili sodišču.

— **Usodna pomota.** Včeraj ponoči so poklicali rešilno postajo v Zagrebu v neko hišo v Koturaški ulici. Tu so našli na postelji težko ranjenega moškega, ki je izjavil, da se piše Josip Stenko, 30 let star, po poklicu tesar. Ko je šel domov, je hotel po bližnji čez novi sejmiki prostor. Opazil ga je pa nočni čuval, ki je mislil, da ima opravka s tatov. Med obema je prišlo do kratkega objasnjavanja. Čuval, misleč da ima pred seboj nevarnega zločinca, je udaril tesarja s palico po glavi. Stenko se je zgrudil na tla nezavesten. Ko se je proti jutru osvestil, je imel še toliko moči, da je šel domov ter legel v posteljo. Od tu so ga odpeljali v težkem stanju v bolnico. Zdravniki so ugotovili, da ima prebito lobanjo.

— **Sleparje ruskega emigranta.** Iz Novoga Sada poročajo, da je ruski emigrant Mihajlo Vorovljevič, ki stanuje z družino stalno v Somboru vložil v Pošto hranilnico v Sarajevu. Subotici in Velikem Bečkereku po 100 Din. Na doslej nepojasnjen ali vsekakor sleparski način je prebrisal Rus povečal to vsoto za 9000 Din. Vorovljevič je na svojem kolezu prevozil 12 okoliških vasi s pošto ter dvignil na vsaki po 1000 Din. Neke pošta pa je prišla sleparji na sled ter obvestila pošto v Novem Sadu, ki je poslala okoličnice na vse pošte v okolici. Tako so na pošti v Bogovljem vželi sleparju legitimacijo ter ga aretirali. Pri sleparju so našli tri vložne knjižnice in nič denarja. Rus je izjavil, da je 7000 Din izgubil. Ostalo pa je poslal družini v Sombor.

— **Izgubil se je v nedeljo popoldne ob kamniški železniški progi od Tavčarjevega dvora do mesta zlat manšetni gumb.** Pošte-nega najditelja prosim, da istega odda v trgovini z železnico Stanko Florjančič, Ljubljana Sv. Petra c. 35. 295-n

Iz Ljubljane

lj. — **Usposobljenostni izpiti so se vršili na moškem učiteljskem v Ljubljani v času od 26. aprila do 4. maja 1929.** Usposobljeni so bili: Fink Oton, Horvath Bela, Hribar Ivan, Jereb Bogomir, Kus Viljem, Lapanje Anton, Lunder Dušan, Mencej Martin, Milkovič Adam, Pikelj Franc, Pogačnik Stanko, Potočnik Adalbert, Stanič Ernest, Turk Stan-ko. — Arneje Karolina, Bernot Angela, Blatnik Angela, Blaznik Gabrijela, Bostelo Marija, Bratkovič - Lilleg Vida, Dominku-Urek Franja, Eržen Ana, Fišter Julija, Föderperg Olga, Grčar Ana, Jan Marjeta, Jesih Iva, Kalan Ana, Knap Ivana, Kopac Marija, Lavrič Marija, Matjažič Leopoldina, Perko Josipina, Potrešnik Sonja, Pustotnik Marija, Rabič Marija, Sedej Pavla, Simončič Ana, Sirkov Franja, Sket Ivana, Sketelj Albina, Tavčar Angela, Volčjak Ana, Wurzbach Klavdija, Zajc Angela, Zupan Marija, Zupane Ana, Zmave Marija. — En kandidat in ena kandidatinja sta bila reprobirana.

— **Iz Konjsko-sportske prireditve.** Kolo jahačev je priredilo včeraj popoldne na Stadionu skakalne tekme, o katerih poročajo današnji »Ponedeljek«. Omeniti bi samo še nekatere podrobnosti, ki utegnejo zanimati ljubitelje konjskega sporta. Pri nas je konjski sport šele na začetku razvoja in zato je tudi razumljivo, da naša publika ne pozna pravil, po katerih se vrše razne konjske tekme. Neinformiranost in nediscipliniranost naše publike se je pokazala že s

tem, da je nekaterim jahačem ploskala, predno je bil njihov nastop končan. To je imelo za dotične slabe posledice, kajti konji so postali nervozni in so se plasirali slabše, nego bi se bili, če bi bilo ploskanje med skakanjem izostalo. To velja zlasti za grifico Balogh-Draškovič. Prireditve se je zavlekla do 7, in je trajala torej skoro 4 ure, toda ne po krivdi ocenjevalnega odbora, kakor utegnejo mnogi misliti, marveč zato, ker zahtevajo pravila takih prireditev, da se vsaka točka programa zaključuje in določi, kdo je zmagal. Ocenjevanje je bilo v rokah bivšega polkovnika Bernharta, strokovnjaka za konjskosporske prireditve. Ker je bilo treba točno ugotoviti kdo je zmagal in ker so imeli trije jahači enako število točk, tako, da so morali ponovno skakati, je nastala med prvo in drugo točko programa daljša pavza. Tudi po velikem nagradnem skakanju težke kategorije je moral ocenjevalni odbor z vso vestnostjo presoditi in ugotoviti, kdo je zmagal. Daljši prestedek je bil torej neizogiben. Vodsvo prireditve le bilo v zanesljivih rokah in vse je funkcioniralo brezhibno. Najbolji dokaz je v tem, da s strani jahačev ni bilo nobene pritožbe. Zvečer se je vršil v restavraciji »Zvezda« intimen večer, na katerem je predsednik eksekutive g. dr. Luckmann čestital zmagovalcem in jim izročil nagrade.

lj. — **Zvonimir Rogoz ljubljanski publiki.** Zvonimir Rogoz nam je poslal iz Praga razglednico z naslednjim besedilom: Cenjeni gospod uredniki! Poln krasnih vtisov, ki sem jih odnesel s seboj v bratsko deželo s svoje poslovilne predstave v beli Ljubljani, dovolite, da se še enkrat po vašem cenjenem listu zahvalim in oprstim od Vas in drage mi ljubljanske publike, zahtujoč Vam iskrene simpatije.

lj. — **Durđev uranek ljubljanske garnizije.** Danes popoldne je ljubljanska garnizija proslavila tako zvanj Durđev uranek, ki odgovarja našemu Jurjevanju. Kakor znano, je to zgodovinski dan, ko so se shajali v gorah srbski haiduki in komiti ter se posvečevali o skupni bojni akciji proti Turkom. V spomin na te sestanke, iz katerih se je rodila svoboda našega naroda, prireja naše vojaštvo Durđev uranek in to na poseben svečan način. Vojaštvo ljubljanske garnizije je jutraj že ob 6. uri odšlo na vojaško vežbalnico, ker mu je bila prirejena zakuska skupno z oficirji. Potem so se vršile konjske dirke ter vojaške tekme. V odmorih je svirala godba dravske divizije, vojaštvo pa se je zabavalo s kolom in drugimi igrami. Okoli 11. se je vojaštvo vrnilo med prepevanjem narodnih pesmi zopet v vojašnice.

lj. — **Banovčev večer.** Opozartamo na nocojšnji koncert slovenske narodne in umetne pesmi, katerega priredi ob 20. uri v Filharmonični dvorani g. Banovec. G. Banovec je eden najpriljubljenejših članov slovenske opere, odlični pevec v opernem in koncertnem oziru. Program je izredno skrbno izbran, v prvem delu izvirni samospevi, ki se ta večer prvič izvajajo, drugi del pa je posvečen izključno le slovenski narodni pesmi. Vse prijatelje našega izvrstnega pevca vabimo na ta njegov večer. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

lj. — **Eden najzanimivejših koncertov letošnje sezone** bo brez dvoma koncert zvo. Pavle Lovštevca, ki se vrši v sredo, dne 8. t. m. Spored sam je za Ljubljano popolnoma nov in nam prinaša skladbe, katerih sploh še nismo nikdar čuli na naših koncertih. Koncertni spored sestoji iz 4 delov, v I. II. in IV. delu nam zapoje za. Lovštevca 10 umetnih samospevov različnih ameriških avtorjev. III. točka sporeda pa vsebuje izredno zanimiv zamorske duhovne pesmi, ki se pojejo v dialektu, dalje dve pesmici iz zbirke indijanskih pesmi, ter indijanski ljubavni klic kakor tudi staro mehiško ljubavno pesem. Te stvari, ki so nekako narodna last tako Zamorcev kakor Indijancev moramo šteti med najlepše glasbene bisere. Globoko so po svoji vsebini ravno tako pa tudi po izrazu čustev. Prav posebej se opozarjamo občinstvo, da se dobi v predprodaji poleg podrobnega sporeda tudi tiskano besedilo vseh pesmi tako kakor se bodo pele deloma v slovenskem prevodu, deloma pa v originalu. Prevode sta oskrbela dr. France Lavše in Clevelandu in dr. Josip Debevec v Ljubljani. Koncert se bo vršil v dvorani Filharmonične družbe, vstopnice so že v predprodaji v Matični knjigarni.

lj. — **Društvo »Treznost« priredi svoj redni sestanek v sredo 8. t. m. na moškem učiteljskem ob 8. zvečer s predavanjem pred. sednika o »Gostilnah in policijski urici. Člani vsi, prijatelji pokreta pa dobrodošli.**

lj. — **Večer slovenske pesmi priredi na praznik 9. maja ob 8. uri zvečer v salonu opri Jernejec na Sv. Petra cesti pevski zbori »Mostec« — »Sava« in »Nižjih poštah uslužbenec zbor« Na koncert opozarjamo že danes vse prijatelje pesmi. 269/n**

lj. — **Bivša Sadržarjeva delavnica** se je preselila na Cankarjevo nabrežje št. 7. I nadstropje. Čitate današnji inšert. 294-n

lj. — **Uro za biro.** P. Čuden. Prešernova 1. 47-L

KDOR OGŁASUJE, TA NAPREDUJE!

Otvoritev planinskega doma v Kamniški Bistrici

Veliko zaslug, da se je dom postavil, gre kamniški meščanski korporaciji

Kamnik, 6. maja.

Včeraj se je vršila v Kamniški Bistrici slovena otvoritev novega planinskega doma, ki je menda ena najlepših stavb SPD. Njegovo vrednost z inventarjem vred cenijo na okoli 800.000 Din. Slavnosti se je udeležilo z domačinom vred okoli 300 planincev.

Ob pol 11. se je vršila maša, ki jo je daroval frančiškan p. Beneč Kraker iz Kamnika. Po blagoslovitvi planinskega doma je imel kratek govor, v katerem je govoril o pomenu turisticke ter posebej še o domu, ki postane priljubljeno zatočišče planincev. Za njim je imel daljši govor predsednik SPD dr. Tominšek. Orisal je zgodovino postanka planinskega doma ter izrekal zahvalo kamniški meščanski korporaciji, ki je postavila prejšnji dom ter

je bila SPD toliko naklonjena, da ga je dala temu v najem, ko pa se je začel dom podirati, je dala na razpolago ves stavljeni material, da je bilo mogoče postaviti nov dom. Izvajanja dr. Tominška so bila tem bolj zanimiva, ker se je spominjal razmer v Kamniški Bistrici pred 30 leti, ko je bila turistom na razpolago le ena pastirska koča.

Za dr. Tominškom so govorili še predsednik kamniške podružnice SPD dr. Janežič, zastopnik kamniške meščanske korporacije g. Koželj, sreski poglavar vl. svetnik dr. Ogrin, kamniški župan in zastopnik nadzornika podružnic SPD g. Pučnik. Zatem se je vršila prosta zabava, ki je združila v neprijetnem planinskem večeru številne turiste iz Ljubljane in nad vse ljubljanske domačine.

Slovenska vas v Beogradu

Slovenska pesem v beograjskem radiu. — Ita Rina senzacija dneva. — Slovencev v Beogradu vedno več.

Tako je bil namreč naslov vsopreda beograjskega radia predzadnjo nedeljo. Beograd se torej vendarle zanima za nas. Popoldne je pel slovenski oktet četverošpeve v radiu in kajpak posebej razvel beograjsko slovensko kolonijo. V oktetu so bili gg. dr. Tolazzi, dr. Kapus, dr. Ravnik, Bevk, Benedik, Tušner i. dr. Zapeli so med njimi tudi nekaj solov, celo prav dobro. V oktetu sta bila le basista šibka.

Slovenske umetne in narodne pesmi sta zapela tudi Srba Branko Potomirac in Kovačević z vse hvale vredno dobro voljo, a s prejemnim poznavanjem slovenske pesmi, njene duše in njenega ritma. Zlasti spremljevalec na klavirju je kar po svoje improviziral ter dajal našim narodnim pesnim značaj kola.

Zvečer smo imeli izvrstno zvezo z Ljubljano smo poslušali slovenski narodni program Cerinove godbe. Hkratu so se Beograjani navduševali v bioskopu (tam imenujejo namreč kino le bioskop) nad našo Ita Rino v filmu »Erotonkon« in v njeni živi prisotnosti. Film je baje silno zanimiv, a dobra majka junakinja se je razjokala, čes, da ne more razumeti, kako je mogoče, da se kaže njena hčerka v takih prizorih. No, Ita Rina je doživela res prirsne ovacije in podpisati je morala nešteto razglednice.

Obešen se je vršilo predavanje o našem Rikardu Jakopiču, ki ima tudi v Beogradu svoje čestice.

Občnega zbora Zveze jugoslovenskih in češkoslovaških lig v češkem Narodnem domu se je popoldne udeležilo več Slovencev iz Ptuj, Maribora, Celja in Ljubljane ter so bili popoldne gostje ljubljanskega češkoslovaškega poslanika ministra Sebe in njegove ge. soproge v krasnem novem poslopju češkoslovaškega poslanstva na divni Aleksandrovci cesti. Palača je idealna, vsa obložena z mramornatimi ploščami, z impozantnim stopniščem, na katerem sta dve ogromni bronasti sedeči goli ženski nosilec svetilk, umotvorca č. sl. kiparja Dvořaka; sprejemni prostorji, velikanska knjižnica, bosanska soba vsa v čilimih, bosan. pohištvo, orožje, posodjem i. dr., lovska soba s trofejami, jedilnica itd., so prekrasni, polni originalnih čeških umetnin, slik, kipov i. dr.

Tako je bila minola beograjska nedelja slučajno resnično precej slovenska. V radio se je oglasila celo »slovenska harmonika! Kaj hočete še več? Da je Slovencev dirigent Brezovek glavni stebel beograjske opere, da je naš Simenc prvi operni tenor, naša Sfiligiojeva prva operna mezzosopranistka in da je poleg teh prvakov v operi še nekaj dobrih, resnih slovenskih pevk in pevcev, ve menda tudi Beograd.

Stevilo Slovencev v Beogradu se vztrajno množi in zavzemajo že mnogi med njimi ugodno socialno stališče. Poleg visokih, višjih in srednjih uradnikov so ondi tudi že naši podjetniki, obrtniki, trgovci in industrijci, ki uživajo ugled po svoji agiliteti in solidnosti znanja in značaja. Tudi naše služkinje in delavci so v Beogradu priznani kot vrlo sposobni in marljivi. In zdi se, da se počutijo dobro vzlic posebnostim, ki so tuje slovenskemu življu. Beograd se bujno razvija in promet valovi po njem, da se čuti kakor v vele mestu.

Najnovejša pridobitev je prekrasno razširjenje Kalemegdana ob stari trdnjavi in pod njo z divnim razgledom preko Save in Dunava tja na Zemun ter Srem. Beograd je dobil prav izredno lepo, širo in zanimivo šetališče po ozemlju, koder je nekdanj stekla rdeča kri, da b' gnala mlinske kamne tri. Tu, v tej trdnjavi nad Kalemegdanom je bil ubit zadnji Celjan, žrtev slovenskih sovragov; tu stoji zdaj Meštrovičev »Zmagalec« (Pobednik) ter zve tja, od koder je prihajalo Jugoslovenom dolga stotletja toliko gorja. Včasih je bilo tod vse rdeče od krvi srbskih, hrvatskih in tudi slovenskih borev, danes klijejo tod rože v bujem rdečem, modrem, belem razkošju. Azijate in Hebrejce so včasih vladali tod, danes jih ni več, a hebrejski nagrobniki, prelep rdeč porfir, so danes po šetališču klopi, kakršnih nima menda lepših nobeno mesto...

Tako podirajo se starine in življenje nove kljuje iz razvaline.

Med turisti

— Meni najbolj ugajajo slikovite razvaline.

— Torej počakaj trenutek. Gospodična Ema se bo dala zdajle fotografirati.

Ivan Žitnik

posestnik in mešan mesta Ljubljane.

Odšel je k Bogu, da se zopet združi s svojo soprogo, našo preblago materjo, katere izgubo ni mogel preboleti.

Pogreb se bo vršil v torek, 7. t. m. ob 4. popoldne s Karlovške ceste pri dolenskem mostu.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v sredo, 8. t. m. ob pol 7. zjutraj v trnovski cerkvi.

Prosimo tihega sočlaja.

Ivan, posestnik; Franc, posestnik; Anton, uradnik. Žof. posestnik. Alojzij, gimn. profesor, sinovi. — Marija Lončar, Jerka Jurjovec hčerki. — Joško Lončar, Leopold Jurjovec, zeta. Vnuki in vnučkinje ter vsi ostali sorodniki.

August Blanche:

Na valovih strasti

Roman

Ali je pa bil duhovnik tisti, ki je prišel v klet topilne pečice? Je on topil zlatino in srebrnino? Zakaj bi dvolil o tem, saj znajo duhovniki vse, je pomislil Cambon v svoji pobožnosti. Pri tem se je spomnil, da je videl ponoči večkrat sence mnogih glav na zavahih sosednih oken. In že takrat je domneval, da duhovnik ni tako osamljen na svetu, kakor se zdi.

Sicer pa, kdo ve, če ni duhovnik sam lastnik zaklada? Duhovniki vseh časov so poznali mnogo virov, kako priti do denarja in blagostanja, morda še več nego mnogi, čisto posvetno misleči ljudje. Skratka, človek v kleriku je zmožen vsega.

Eno je pa bilo docela jasno: da se lastnik zaklada zelo boji zam, kakor Cambon za svojo orožarno.

Toda Cambon ni mogel prečepeti celo uro v zakladnici, niti večno ugrabiti, kdo je lastnik zaklada. Zato se je še enkrat ozrl na dragocenosti, potem se je spazil nazaj v svojo klet in skrbno zaprl za seboj tajna vrata. Toda to mu še ni zadoščalo. Zapičil je pred vodom v tla še dve močni bodali in obrnil ročaja proti poklopcu, da podpre zapih in prepreči vstop za slučaj, če bi hotel lastnik zakladnice posetiti njegovo orožarno.

Ko je vse to dobro opravil, je pritril Cambon jekleno žico k svetilki, odprl je vrata in jo postavil k sodčku. Potem je vzel zavojček s sodčka in nasul med svetilko in sodček nekaj, kar je bilo podobno smodniku. Kdor bi si bil natančneje ogledal sodček, bi bil opazil na dnu luknjico, skozi katero se je vsulo nekaj črnih zrnc, ki so se spopadla z omili, katera je bil natresel tja Cambon sam. Ko je še enkrat skrbno pregledal to napravo, je zlezal nazaj v nizko klet in se spazil po nji, držeč se jeklene žice. Previdno je napeljal jekleno žico skozi majhno luknjico v poklopcu in ovil konec okrog tramu. Potem se je poglaval z rokami v svojo spalnico. Zaprl je za seboj tajna vrata in ko se je prepričal, da bi nepoklicano oko ne moglo opaziti vstopa v klet, je hitro prestavil omaro od okna nazaj k steni, posteljo pa na skrivni vhod v klet.

Ker je bilo že pozno, se je slekel in zlezal v posteljo. Predno je pa zaspal, je opetovano prečital pismence, ki mu ga je poslala neznana lepota, čeprav je znal vsebinsko že na pamet. Slednjič je ugasnil luč in zaspal. Sanjalo se mu je o kupih zlata in srebra, velikih kot gora, in o črnih

zmajih, ki so čuvali zaklade. Sanjalo se mu je o barikadah, na katerih stoji sam do pasu v krvi, zavrt v dim in prah. Zdelo se mu je, da vidi angela, ki leta nad njegovo glavo s pisemcem neznane lepote v levi in z lavorjem v vencem v desnici. Toda angel je imel namesto črnih kodrov mehke kostanjeve lase in namesto kot noč črnih zelo nežne in sinje oči. Končno se mu je zdelo, da se je nekdo spazil pod njegovo posteljo in odstranil poklopce, ne da bi bil prej odstranil usodno žico. Začul je strahovito detonacijo in videl je sebe s hišo vred neke visoko v zraku nad Notre Dame.

Prebudil se je, sedel na posteljo in si brisal potno čelo.

— Hvala bogu, da so bile samo sanje, — je zašepetal in zopet legel.

Zaspal je drugič, če se mu je pa še vedno sanjalo o angelu in eksploziji, ne vemo.

VII.

Place Vendôme.

Place Vendôme, ki tvori osmerokotnik ali bolje rečeno kvadrat z oskannimi koti, je najlepši trg Pariza. Toda krona njegove lepote je Vendômeški slavalok, dostojen drug spomenik julijske revolucije, vsaj po zunanosti. Po zunanosti pravim, kajti oni drugi je sijajen spomin na pošteno borbo za svobodo, posvečen s krvjo zmagovalnih meščanov, dočim je Vendômeški slavalok državni spomin na pošten despotizem, posvečen s krvjo poraženih sužnjev. Kri, ki je posvetila ta dva različna spomenika, kliče tudi tu z različnimi glasovi iz zemlje.

Slavalok je Napoleonovo delo in odkrit je bil l. 1810, da ovekoveči spomin na junaštvo francoske vojske na vojnih ekspedicijah l. 1805. Kakor spomenik julijske revolucije, je tudi Vendômeški slavalok bronast in meri s podstavkom 107 kometev. Vili so ga iz 1200 sovražniških zaplenjenih topov. Podstavek je na vseh straneh okrašen z bojnimi trofejami, prapori in vojaškimi uniformami. Ima obliko kvadrata in v vsakem kotu drže orli vence iz hrastovih in lavorovih listov. Nad vodom pod slavalok se dvigata dva zmagovalna genija, držeča ploščo, na kateri je latinski napis in datum postavitve spomenika.

Ni čuda, da napravi ta spomenik s svojim pomenom, velikostjo in ugodno lego presenetljiv vtis, če ga gledamo podnevi od Tuilerij ali od bulvarja. Impozanten je pa tudi, če ga obseva mesečina in če sije luna na trioglati klobuk in znane poteze na obrazu največjega vojskovodje sveta. Kdor se izprehaja v mesečni noči po Place Vendôme, ne pozabi ozreti se na ponosno bronasto postavo, zlasti če se leskeče v mesečini.

Zagoneten umor Čeha v Franciji

Delavec Zastopek umorjen. — Njegova žena osumljena soudeležbe pri umoru. — Ljubavno ozadje zločina.

22. marca 1928 se je raznesla po vasi Cugny v okraju Genvray v Franciji vest, da je Čeh Štefan Zastopek nemadoma izginil. Zaposlen je bil s svojo ženo že štiri leta v dinamični tovarni. Zastopek sta živela v najlepši slogi. Orožništvo je Zastopek 13 mesecev zamenjaval. Šele koncem aprila je nastal v preiskavi nenaden preokret. Delovodja tovarne Jacuen je šel z delavcem Berthelotom mirit vodnjak, iz katerega so črpali vodo za parne kotle. Vodnjak je bil kakih 400 m za hišo, kjer je stanoval Zastopek. Delovodja je opazil blizu vodnjaka kup prsti. Z delavcem sta začela prst razkopavati in kmalu sta začela človeško truplo, ki je že razpadalo. Okrog groba so se poznali sledovi psov in volkov, ki so bili truplo deloma že ogledali.

Delovodja je takoj obvestil orožništvo, ki pa ni moglo ugotoviti, kdo je mrl. Poveljnik orožniške stanice se je slučajno spomnil, da utegne biti mrl človek, ki je res spoznal v trupu svojega moža. Policijski zdravnik je ugotovil, da je bil Zastopek umorjen. Imel je razbito lobanjo. Zastopekova žena je bila spočetka docela mirna in šele ko je zdravnik ugotovil, da gre za umor, je začela pripovedovati, kako je njen mož izginil.

Zastopek je bil zavratno umorjen. Žena 13 mesecev ni hotela nikomur povedati, kakšna usoda je zadela njene moža. Poveljniku orožniške stanice je pripovedovala, da se je vrnil njen mož lani 21. marca domov z nekim delavcem, ki ji ga je predstavil kot svojega prijatelja. Doma sta začela piti vino. Ko sta bila že močno vinojena, je Zastopek lezel spat, njegov znanec je pa še pil. Ta čas je odšla Zastopekova žena za trenutek iz hiše in ko je zaslajala v sobi udarce, se je hitro vrnila. Nudil se ji je grozen prizor. Neznane je držal njene moža vsega okrvavljenega v naročju.

Zakleni vrata in molči! je zakričal na njo neznane.

— Kaj si storil? — je vprašala prestrašena žena.

— Ubil sem tvojega moža. Ne boj se! Pomagam ti hitro pokopati ga in obriši tla, da se ne bodo poznali sledovi krvi.

Zastopekova žena se je tako bala morila, da ga je ubogala. Ko so bila tla obrisana, je neznane odnesel truplo za hišo in ga zakopal. Ženi je zagrozil, da jo umori, če ga izda.

Po umoru je večkrat prišel k nji in vedno ji je grozil z umorom, če ga izda. Končno je izginil in šele čez nekaj mesecev se je znova pojavil. Zastopekova je videla tik pred velikonočnimi prazniki.

To je bilo vse, kar je izpovedala Zastopekova žena. Orožniki so pritiskali na njo, da bi povedala, kdo je morilec, pa je izjavila, da nima pojma. Priznala je, da je štiri dni po umoru oprala krvavo možovo perilo. Šele pred policijskim uradnikom je priznala, da je morilec Poljak Abel Orzekowski. Na vprašanje, če je bila njegova priležnica, je odgovorila, da nikoli.

Policija je pa prepričana, da je bila Zastopekova morilčeva ljubica, in da mu je pomagala moža umoriti. To dokazuje njeno čudno pripovedovanje. Zastopekovo so aretirali, morilca pa iščejo.

Tragedija na Matterhornu

Tudi v Ljubljani smo videli film »Boj za Matterhorn«, v katerem je prikazana tragedija ponesrečenih alpinistov. Podobna tragedija se je odigrala na Matterhornu lani 13. junija, ko je strmoglavil v propad berlinski študent Bratz. Bratz se je udeležil ture, ki sta jo vodila učitelj risanja Böhm in učitelj telovadbe Eichler. Ekspedicija je srečno preplezala do vznožja najvišjega grebena Matterhorna, kjer je pa Böhm boječ se nevihte na vrhu odredil povratek. Turisti so se res vrnili in na povratku je prišlo do nesreče. Bratz je iskal v megli pot in je strmoglavil v prepad. Njegovi tovariši niso opazili, da je izginil. Šele ko se na klice ni odzval, so spoznali, kaj se je zgodilo.

Bratzovega trupla še sedaj niso našli. Böhm in Eichler sta bila obtožena, da sta zakrivila tragično smrt mladega študenta. Sodišče je zaslajalo dva strokovnjaka, prof. Endella in prof. Martina, ki sta izjavila, da se ne moreta navediti, da je Böhm tvegal turo na Matterhorn brez vodnika. Obtožnica je med drugim očitala Böhm, da ni takoj organiziral pomožne akcije, marveč da je poročal o nesreči šele v vasi Zermatt. Sodišče je obsodilo Böhma na 6 mesecev ječe. Eichlerja je pa oprostilo.

Non-stop polet okrog sveta

Po uspešnih poletih preko Atlantike in Tihga oceana, kakor tudi preko severnega tečaja se pripravljajo ameriški letalci na nov rekord, ki bo zasenčil vse dosedanje. Obleteti hočejo

namreč zemljo in sicer brez pristanka. Za non-stop polet okrog sveta se pripravljajo šest odličnih ameriških letalcev, med katerimi je tudi znani pilot letala »Južni križ« kapitan Harry Lyon. Non-stop polet okrog sveta zahteva seveda temeljito organizacijo in mnogo stroškov. Kljub temu pa letalci niso naprosili države, naj bi jih podpirala. Našli so namreč poštnevalne mecene, ki bodo polet financirali. V tem pogledu je Amerika srečna dežela. Nikjer na svetu ni toliko poštnevalnosti zasebnikov, ki rade volje podpirajo napredek moderne znanosti, kakor v Ameriki.

Polet okrog sveta bo razdeljen na 20 etap, od teh bo deset zaslišnih. Na teh postajah bodo letalci sprejemali bencin in hrano v zraku, kakor se je prakticiralo med rekordnim vztrajnostnim poletom letala »Question Mark«. Startali bodo v New Yorku. Letalo bo imelo samo do polovice napolnjene posode na bencin, da bo start lažji. Predno prileti nad ocean, bo že dvakrat popolnilo zaloge bencina. Iz New Yorka polete ameriški letalci preko Glasgova, Evrope, Sibirije in Tihga oceana nazaj v New York. Datum starta še ni določen.

Pustolovščina ruskega emigranta

V Badnu pri Dunaju se je odigrala te dni ljubavna pustolovščina, katere junaka sta ruski emigrant Jan Kasarinov in soproga nekega badenskega zdravnika, ki je filmska igralka. Med filmsko igralko in Kasarinovim, ki stane v isti hiši, se je razvil pred meseci ljubavno razmerje z romantičnim koncem. Nekega dne je poslala žena pod pretvezo svojega moža z doma in njegovo odsotnost je porabila, da je pobrala svoje stvari in izginila. Možu je pustila pismo, v katerem pravi, da je odpotovala k svoji bolni sestri na Dunaj in da se zvečer vrne. Toda mož jo je zaman čakal. Ko je zvedel, da je tudi Kasarinov izginil, je prijavil zadevo policiji. Policija je čez nekaj dni Kasarinova aretirala in sicer v Badnu, kjer se je skrival, hoteč odpeljati nezvesto ženo v Pariz. Zdravnikova žena ga je čakala v Solnogradu, od koder je pisala in izdala svoje skrivališče.

Zanimivo je, da je Kasarinov star že 64 let. Kljub šestim letom se je zapletel v ljubavno razmerje in je hotel zdravnikovo ženo ugrabiti. Kasarinov je sploh zelo podjeten mož in rad se je smukal okrog mladih dam. Pripovedoval je, da je sorodnik bivše carske rodbine in da se mu obeta ogromna dedščina. Zdaj se zanimajo za njegovo preteklost policijski organi.

Zanesljiv pomoček za nego las

Z rabo na novo iznajdene francoske pomade »MISEL« se ustavi izpadanje in sivenje las, povrnejo se izgubljeni lasje, odstranijo se vsi pojavi, ki zaradi njih lasje izpadajo in sive. Uspeh je zanesljiv pri 60 do 160 gramih, kakor so že komu dalj časa sive ali izpadali lasje.

Cene z dostavitvijo vsakemu naročniku na dom: 60 gr 115 Din, 80 gr 150 Din, 100 gr 185 Din, 160 gr 290 Din.

Vsakemu naročniku priložimo garancijo za popoln uspeh za ta lek. Za slučaj, da bi ne bilo uspeha, vrnemo denar in poravnamo vse stroške.

V tuzemstvo pošilja po povzetju Depo za Jugoslavijo pomada »MISEL«.

Beograd Vasina 8 — V Beogradu prodaja lekarna Delini. Knez Mihailova 1

Doživetja kralja Debeluha in sinka Debelinka

Knjiga s 120 zanimivimi risbami. Najprijetnejše kratkočasenje za naše malčke, a tudi za odrasle.

Knjiga stane 12 Din, po pošti 13 Din.

Dobi se v Oglasnem oddelku »Jutra«, Prešernova ulica 4, ter pri podružnicah »Jutra« v Mariboru in Celju.

V največji in najlepši votlini je stanoval kralj-vladar Golega griča. Kraljica je bila že davno umrla in kralj je imel samo še sinka Debelinka. Vsak večer je moral Debelinko sedeti očetu na kolenih, da mu je ta pripovedoval istorije iz starih, debelih pritlikavskih knjig.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakmo! — Na vprašanje brez znakme ne odgovorjamo. — Najmanjši oglas Din 5.—

Prodaj

okoli 1000 kv. m sveta Podružniškom blizu mitnice. Naslov v upr. »Slov. Naroda«.

940

Stare kovine

baker, med. svinec, kovinsko žilindro in litine kovin, cinklin, kovinske strugotine, aluminij, železo, zlatino kupue po najvišjih dnevnih cenah vsako množino »Caline« k. d., Zagreb, Mandaličina 6-b. 947

Slastičarskega in medicarskega vajenca boljših in poštenih staršev sprejme takoj slastičarna Skrajnar v Ljubotomu.

Opremljeno sobo

za enega ali dva gospoda takoj oddam v Cerkevni ulici št. 7. 948

Čevlje

v kemično barvanje sprejema trdka M. TREBAR. Ljubljana, Sv. Petra c. 6. Najboljše barve za barvanje čevljev znamke »Wibra« in »Renold« vedno v zalogi. 46/L

L. Mikuš

LJUBLJANA Mestni trg 15

priporoča svojo zalogo dežnikov in solčnikov ter sprehajalnih palic. Popravila se izvršujejo — točno in solidno —

V aranžiranje

in prevleke sten prevzame veselejske razstavne prostore. Cenjene ponudbe pod »Perfekten« aranžir za vse stroške na upr. »Slov. Naroda«.

937

Obleko

modro, za srednjo postavu, in drugo po ceni na prodaj. Gledališka ul. 8/I. 961

Hiša

z gospodarskim poslopijem, pripravnost za obrtnika ali vpokojenca, po želji kupca tudi z zemljiščem in gozdom po ceni napredaj. Neža Požar, Spodnje Brezovo — pošta in postaja Bianca pri Seymici. 962

Dekle za vse

veščo likanja, pranja, malo kuhanja in drugih gospodinskih poslov, ljubiteljsko otrok, sprejemem. Plača 300 Din in več po sposobnosti. Nastop takoj. Vaso Nastič, geometar, Zemun. 963

Motor

na vrtilni tok, 380X220X50, 4 do 6 PS, 1 nihalko (Pendelsäge), Stutztago za prižigovanje hladov, rabljeno, toda v dobrem porabljenem stanju, takoj kupim. Miklavžina, lesna industrija, Braslovče. 964

Nadrobna razprodaja grajščinske posesti

Glede grajščinske posesti na Fužinah pri Ljubljani se sprejemajo prijave zainteresiranih, ki žele kupiti posamezne stavbne parcele, njive, travnike, gozde, in sicer najkasneje do 10. maja t. l. Natančneje se izve v pisarni dr. Kuharja Andreja v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 3. 914

NAZNANILO.

Podpisana v skladu naznanjva cenjenim naročnikom in odjemalcem čevljev bivše trdke g. Franz Szantner, Šelenburgova ulica, da sva prevzela delavnico z vsem inventarjem in delavci. Ker sva oba vodila delavnico že čez 30 let, bodeva tudi za naprej skrbela, da bova cenj. naročnikom in odjemalcem postregla z istim izdelkom in blagom po znižanih cenah.

S spoštovanjem

Pobeška in I. Kisovec

Cankerjevo nabrežje / I. nadst.

Vardjan Vojtek

car. posrednik Ljubljana, Kolodvorska 3

se priporoča za carinjenje — uvoz — izvoz — tranzit. Revizija tovarnih listov in carinskih dokumentov. Prošnje za oprostitev od carine. Informacije o tovarnih carinskih postavk brezplačno. 960

44-L Priporočamo Vem

PUCH KOLESA

ki so vedno najboljše!

Dobe se po solidni ceni, tudi na obroke le pri trvdki

IGN. VOK

LJUBLJANA - NOVO MESTO

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiju)

Ohrstovanja vlog, nakup in prodaja vsako vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut. Borzna naročila, predjudi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo safe - deposit - itd. itd. itd.

Brzojavke: Kredit, Ljubljana — Telefon št. 2040, 2457, 2548 Interurban 2706 2906

37-L